

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
CUMHURBAŞKANLIĞI

Şemâyelerinde

Resimli Türkiye Florası (*The Illustrated Flora of Türkiye*)

Montia L. / **Montiya**
Veb sürümü / *Web version*

İlker Genç

İstanbul Üniversitesi, Eczacılık Fakültesi, Farmasötik Botanik Anabilim Dalı,
Beyazıt, Fatih, 34126 İstanbul.
Eposta: <ilkgenc@istanbul.edu.tr>.

2/Haziran/2026

eISBN: 978-625-93430-8-2

DOI: <https://doi.org/10.30796/ANGV.2026.9>

Başeditör

Adil Güner

Cilt Editörü

Ahmet Emre Yaprak

Bilim Editörleri

Ali Kandemir , Yusuf Menemen , Hasan Yıldırım , Serdar Aslan , Deniz Asal

Sanat Editörleri

Işık Güner , Gülnur Ekşi Bona , Fatma Şen Gökmen , Nurcihan Kahraman

© ANG Vakfı / Nezahat Gökyiğit Botanik Bahçesi, İstanbul, Türkiye / 2026.

Bu elektronik yayının tüm yayın hakları saklıdır. Kaynak göstermek şartıyla alıntılar yapılabilir.

Özet

Bu çalışmada Türkiye’de yetişen *Montia* L. (**Montiya**) cinsi revize edilmiştir. Cins betimi verilmiş, ayrıca Türkiye’deki bir türün yayılış ve habitat bilgileri güncellenmiştir.

Anahtar Kelimeler: *Montiaceae*, *Montia*, **Montiya**, Montiyagiller, Flora, Türkiye.

Summary

In this study, the species belonging to the genus *Montia* L. (**Montiya**) growing in Türkiye were revised. The genus description is given and the distribution and habitat information of the single species growing in Türkiye are updated.

Keywords: *Montiaceae*, *Montia*, Montia family, Flora, Türkiye.

Atıf: Genç, İ. (2026). *Montia*. / **Montiya**. Şu eserde: Güner, A., Yaprak, A.E., Kandemir, A., Menemen, Y., Yıldırım, H., Aslan, S., Asal, D., Güner, I., Ekşi Bona, G., Şen Gökmen, F. ve Kahraman, N. (edlr.). *Resimli Türkiye Florası veb sürümü*. ANG Vakfı Nezahat Gökyiğit Botanik Bahçesi Yayınları, İstanbul. (Türkçe) eISBN: 978-625-93430-8-2; DOI: <https://doi.org/10.30796/ANGV.2026.9>.

Bibliographic citation: Genç, İ. (2026). *Montia*. / **Montiya**. In: Güner, A., Yaprak, A.E., Kandemir, A., Menemen, Y., Yıldırım, H., Aslan, S., Asal, D., Güner, I., Ekşi Bona, G., Şen Gökmen, F. ve Kahraman, N. (eds.). *Resimli Türkiye Florası (The Illustrated Flora of Türkiye)* web version. ANG Vakfı Nezahat Gökyiğit Botanik Bahçesi Yayınları, İstanbul. (in Turkish). eISBN: 978-625-93430-8-2; DOI: <https://doi.org/10.30796/ANGV.2026.9>.

MONTIA / MONTIYA

Yazar: İlker Genç

Resam: Şükran Kırıcı

1- *Montia* L., Sp. Pl. 1: 87 (1753). / **Montiya**, Türkiye Bitkileri List., s. 622 (2012).Tip tür: *M. fontana* L.Sin.: *Cameraria* Fabr., Enum. 98 (1759), [yasd. ad / *nom. illeg.*].*Laterifissum* Dulac, Fl. Hautes-Pyrénées 366 (1867), [yasd. ad / *nom. illeg.*].*Mona* Ö.Nilsson, Bot. Not. 119: 266 (1966).*Neopaxia* Ö.Nilsson, Bot. Not. 119: 469 (1966).*Paxia* Ö.Nilsson, Bot. Not. 119: 274 (1966), [yasd. ad / *nom. illeg.*].

Bir, iki veya çokyıllık (Türkiye’de biryılıklı), rizomlu veya sitolonlu, otsu, etli bitkiler. Gövde yatık ilâ yatık-yükselici veya dik, genelde dallanmış. Yapraklar gövdede, bazen tabanda; taban yaprakları rozet şeklinde; gövde yaprakları 3 veya daha fazla, almaşlı, karşılıklı veya tek tarafı (Türkiye’de karşılıklı), mızraklı ilâ neredeyse dairemsi, saplı veya sapsız. Çiçekler koltuklarda veya uçta, talkımlı. Çanakyapraklar kalıcı, eşit değil. Taçyapraklar 5 tane, bazen kaybolur, genellikle ayrı, bazen tabanda birleşik (*M. fontana*). Erkek organlar 3-5 adet. Yumurta küremsi veya dikkörtgensiz; tohumtaslakları 3; sitilus 1 tane; sitigma 3 loplul. Meyve 3 kapaklı kapsül, tepeden diklemesine ayrılır, düşücü değıl. Tohumlar 1-3, siyah, geniş böbreksi, yüzeysel kabarcıklı.

Montia (**Montiya**) cinsi Avrupa, Afrika, Antarktika, G. Amerika, K. Amerika, Avustralya, Yeni Zelanda, Yeni Gine ve Asya’nın ılıman bölgelerinde doğal yayılış gösterir. Cinsin yaşam alanları tatlı su kenarlarındaki nemli alanlardır. Dünya genelinde 13 türle temsil edilir. Bu türlerden 11 tanesi sadece Amerika kıtasında doğal yayılış göstermektedir. Cinsin Avrupa ve Türkiye’de doğal yayılış gösteren tek türü *M. fontana* L.’dir (**ege montiyası**).

Montia fontana (**ege montiyası**) yedi kıtada da yayılış gösterir ve cinsin en yaygın türüdür. Tür göstermiş olduğı morfolojik varyasyondan dolayı geçmişten bugüne farklı tür ve türaltı taksonlara bölünmüştür. Türün farklı taksonlara bölünmesinde kullanılan karakterler başlıca; gövde yapısının dik veya sürünücü olması, gövde renginin yeşil veya sarımsı yeşil olması, çiçekdurumlarının sadece tepede veya yan dallarda da olması ve tohum yüzey yapısı şeklinde sıralanabilir. Ancak tür üzerinde yapılan araştırma ve gözlemlerin artmasıyla, belirtilen bu karakterlerden tohum yüzey özellikleri dışında kalanların habitat farklılıklarına doğrudan bağlı olduğı, bitkinin yaşam alanının su altında kalma derecesine göre değışkenlik gösterdiği saptanmıştır. Eđer alan su altında kalıyorsa bitki gevşek yapılı, yatık, yeşil renkli olurken alan susuz kaldığında, bireyler sık, dik ve sarımsı yeşil renkte olmaktadır. Bu nedenle tohum yüzey özellikleri ayırım için daha doğru sonuçlar vermektedir.

Sonuç olarak, *M. fontana* (**ege montiyası**) türü son güncel verilere göre temelde tohum yüzey karakterlerine göre dört alttüre ayrılmıştır. Bunlar, *M. fontana* subsp. *amporitana* Sennen (**öz montiya, yeni Türkçe bilimsel ad**), *M. fontana* subsp. *fontana* L. (**ege montiyası**), *M. fontana* subsp. *minor* (C.C.Gmel.) Schübl. & G.Martens (**mat montiya**), *M. fontana* subsp. *variabilis* Walters (**baltık montiyası, yeni Türkçe bilimsel ad**).

Kaynaklar

Chambers, K.L. (1993). *Montia*. Şu eserde: Hickman, J.C. (ed.). *The Jepson Manual. Higher Plants of California*, s. 904. Berkeley, Los Angeles ve Londra.

Heenan, P.B. (2007). New combinations in *Montia* (Portulacaceae). *New Zealand J. Bot.* 45(2): 437-439.

Luteyn, J.L. (1999). Páramos, a checklist of plant diversity, geographical distribution, and botanical literature. *Mem. New York Bot. Gard.* 84: 1-278.

Moore, D.M. (1963). The subspecies of *Montia fontana* L.. *Bot. Not.* 116: 16-30.

Nilsson, Ö. (1966). Studies in *Montia* L. and *Claytonia* L. and allied genera. I. Two new genera, *Mona* and *Paxia*. *Bot. Not.* 119: 265-285.

- Nilsson, Ö. (1970). Studies in *Montia* L., *Claytonia* L. and allied genera. IV. The genus *Crunocallis* Rydb. *Bot. Not.* 123: 119-148.
Nilsson, Ö. (1971). Studies in *Montia* L., *Claytonia* L. and allied genera. V. The genus *Montiastrum* (Gray) Rydb. *Bot. Not.* 124: 87-121.
Nilsson, Ö. (1971). Studies in *Montia* L., *Claytonia* L. and allied genera. VI. The genera *Limnalsine* Rydb. and *Maxia* Ö.Nilss. *Bot. Not.* 124: 187-207.
POWO (2025). *Plants of the World Online. Facilitated by the Royal Botanic Gardens, Kew*, “<<https://powo.science.kew.org/>>, er. tar.: 27 x 2025”
Sotek, Z., Popiela, A. ve Kwiatkowski, P. (2003). The distribution of *Montia fontana* (*Portulacaceae*) in Poland. *Acta Soc. Bot. Poloniae* 72(1): 45-51.
Walters, S.M. (1953). *Montia fontana* L. *Watsonia* 3: 1-6.

1- M. fontana L. Sp. Pl. 1: 87 (1753). / **Ege montiyası**, Türk. Bitkileri List., s. 622 (2012).

Subsp. **minor** (C.C.Gmel.) Schübl. & G.Martens, Fl. Württemberg: 88 (1834). / **Mat montiya**, yeni Türkçe bilimsel ad.

Tipörneği: [resim / *icon.*]. *Montia fontana* L. 188. Şu eserde: Curtis, Fl. Londin. 1(3): Fasc. 3, Pl. 8 (1777). “<<https://www.abebooks.co.uk/art-prints/Antique-Botanical-Print-BLINKS-MONTIA-FONTANA/31172391992/bd#&gid=undefined&pid=>>>, er. tar. 23 v 2026”). **Lektotip burada belirlenmiştir.** / *Lectotypus hic designatus.* / *Lectotype designated here.*

- Sin.: *M. minor* C.C.Gmel., Fl. Bad. 1: 301 (1805).
M. verna Neck., Delic. Gallo-Belg.: 78 (1768).
M. fontana var. *minor* (C.C.Gmel.) Schrad., Fl. Germ.: 414 (1806).
M. terrestris Dumort., Fl. Belg.: 86 (1827), [çıpl. ad / *nom. nud.*].
M. arvensis Wallr., Erst. Beitr. Fl. Hercyn. 2: 177 (1840).
M. fontana var. *chondrosperma* Fenzl, Fl. Ross. [C.F. von Ledebour] 2: 152 (1843).
M. aquatica var. *arvensis* (Wallr.) Rupr., Fl. Ingrica: 390 (1860).
M. minor var. *latifolia* St.-Lag., Étude Fl., éd. 8 [A. Cariot] 2: 313 (1889).
M. fontana subsp. *verna* (Neck.) Dostál, Sbirka Příruček Českoslov. Bot. Společn. 2: 364 (1948).
M. fontana subsp. *chondrosperma* (Fenzl) Walters, *Watsonia* 3: 4 (1956).
M. clara Ö.Nilsson, Grana Palynol. 7: 358 (1967).
Türkçe sin.: **Montiya**, Türk. Bitkileri List., s. 622 (2012), [*Montia arvensis* Wallr.’in Türkçe adı].

Bir yıllık, sık küme oluşturan bitkiler. Gövde yatık-yükselici ilâ dikçe, etli, tüysüz, 210 cm boyunda, düğümlerde genellikle köklü, dallanmış; kökler ipliksi. Yapraklar karşılıklı, kaşık, tabanda yaprak sapı gibi daralmış, 5-10 × 1,5-4 mm, sivrice. Talkımlar 2-7 çiçekli; çiçekler genellikle tepede, nadiren düğümlerde. Çiçek sapları meyve zamanı genellikle aşağı kıvrık. Taçyapraklar beyaz, tabanda birleşik. Erkek organlar 3 tane, iplikçikler tabanda taçyapraklara yapışık. Yumurta kalı üst durumlu. Meyve kapakları tohumları çıkartmak için diklemesine kıvrılır. Tohum mat siyah, genişçe böbreksi, 1 × 1 mm, 3 veya daha az sayıda. Tohum kabuğu hücreleri kubbeli ilâ konik, tüm yüzeylerde neredeyse homojen.

Çiçeklenme: Mart-Mayıs.

Habitat: Su kenarlarındaki nemli alanlar; 0-1270 m.

Çatalca Kocaeli Bölümü; B. ve D. Karadeniz Bölümleri; Asıl Ege Bölümü.

- Bolu: Kırısıcık, Kırısıcık’ın 2,5 km kuzeyi, 1270 m, 22 viii 2011, Z.D. Dikmen 1086, N. Aksoy, S. Aslan ve N. Güneş (DUOF 2932[veb!]).
Denizli: Sarayköy-Babadağ, 950 m, 27 v 1995, N. Özhatay (ISTE 70359!).
İstanbul: Aydos, 3 iv 1952, A. Berk ve T. Baytop (ISTE 4057!).
İstanbul: İhsaniye-Terkos arası, 01 v 1967, A. Baytop ve T. Baytop (ISTE 10917!).
İstanbul: Okmeydanı, Darülaceze batısındaki sırtlar, 100 m, 07 iv 1957, H. Demiriz 3646 (ISTF 16610!).
İstanbul: Polonezköy, Ömerli, Hüseyinli Köyü’nün kuzeyindeki tepeler, 19 iii 1995, A.J. Byfield 1421 (ISTE 68770!).
İstanbul: Şişli, 17 v 1904, G.V. Aznavour n.y. (E!).

İzmir: İzmir, nemli yerlerde, 30 iii 1854, B. Balansa 377 (K!; WAG 1199554 [!]).

İzmir: Yamanlar Dağı, Karagöl, 10 iv 1982, E. Sauer n.y. (IZEF 911[!])

İzmir: Karagöl, 10 iv 1982, F. Şekerci n.y. (IZEF 3173[!])

İzmir: Karaburun, Akdağ, 550 m, 11 iv 1982, E. Sauer n.y. (IZEF 957[!])

Muğla: Yatağan Çine, 100 m, 1 iv 1956, P.H. Davis 25563 ve O.V. Polunin (K!; E!).

Rize: Çamlıhemşin, Şenyuva'dan Ülkü'ye doğru, 450 m, 28 iv 1981, A. Güner 3509 (E!).

Rize: Çayeli yakınlarındaki derenin ağzında bulunan su basmış hendekler, 19 vi 1866, Balansa (P[!]).

Avrupa, Lübnan, Suriye, Avustralya, Tazmanya. Ege bölgesinden toplanan *Balansa 377* ve *P.H. Davis 25563* numaralı örnekler geçmiş çalışmalarda *Montia fontana* subsp. *amporitana* Sennen (öz montiya) olarak adlandırılmıştır. Ancak *M. fontana* subsp. *amporitana*'nın (öz montiya) Edinburg (E) Herbaryumu'nda bulunan E 00288250 barkod numaralı izotip'i ayrıntılı olarak incelendiğinde, örneklerin tohum yüzeylerinin tamamıyla parlak olduğu görülmüştür. Bu tür olduğu iddia edilen Türkiye örneklerinde ise tohum yüzeylerinin tamamı parlak değildir. Sadece yüzeyi kaplayan kabarcıkların tepeleri parlak olup diğer bölgeler mattır. Bu nedenle bu örneklerin de *M. fontana* subsp. *minor* (mat montiya) olduğuna karar verilmiştir.

Türkiye Bitkileri Listesi Damarlı Bitkiler kitabında yer alan *M. arvensis* Wallr. (montiya) türü *M. fontana* subsp. *minor*'un (mat montiya) sinonimi olmuştur.